

# LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1920.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1920.

Štev. 10.

77.

## Vernikom za volitve.

Napovedane so volitve za ustavotvorno zbornico. O njih nam poročajo časniki. Kljub temu sem dolžan izpregovoriti tudi jaz. Zakaj? Ker spadajo volitve tudi med moje in vaše vestne dolžnosti. O tem vas hočem poučiti.

1.

Zbornica, ki se bo izvolila, bo dala naši mladi državi ustavo, to je tište temeljne zakone, na katerih se potem zidajo vse druge postave. V ustavi se bo tudi določilo razmerje države do vere in Cerkve, določevalo se bo o pravici Cerkve v državi glede verskega pouka, glede zakramenta sv. zakona, glede šole, glede uprave cerkvenega imetja. Vse to pa sega, kakor sami veste, prav globoko v naše versko življenje.

Vsak pravi vernik mora zahtevati, da se v temeljnih državnih zakonih prizna sveti Cerkvi popolna prostost za njena opravila, kakor označevanje božje besede, delitev sv. zakramentov, popolno praznovanje nedelj in praznikov. Priznati se mora Cerkvi, da sama uravnava predpise glede vstopa ali izstopa iz Cerkve, da sama sodi o veljavnosti ali neveljavnosti zakonske zveze, da zahteva za krščanske otroke ne le poučevanje verouka v šolah, ljudskih, srednjih in drugih podobnih šolah, ampak tudi versko vzgojo in vršitev verskih vaj. Splošno rečeno: varovati se morajo vse pravice sv. Cerkve.

Kaj ne, kako važni so temeljni zakoni za vse naše versko prepričanje in življenje!

2.

Zdaj pa tudi dobro spoznate, kako važne so volitve, za katere se pripravljamo. Iz časopisov vam je le predobro znano, kako je glede vprašanja vere in Cerkve v drugih državah po vojni. Dobro tudi veste, da imamo tudi v naši državi

močne protiverske ali vsaj Cerkvi sovražne stranke. Ali se ne čujejo glasovi, naj se zakonska zveza lahko razdere, naj se verouk, ako ne popolnoma, vsaj deloma odpravi iz šol, naj država vzame cerkveno premoženje, naj bo vsa šolska vzgoja urejena v duhu, ki je veri in Cerkvi sovražen. Ali ne čutite ponekod že sedaj pogubnost take vzgoje in izobrazbe?

Kaka bo naša ustava, ako bi prišli v ustavotvorno zbornico v večini poslanci, ki so prepognjeni od takega zopernega mišljenja? Bila bi nam pogubna, bila bi krivična za našo katoliško Cerkev, bila bi proti vesti in proti božjim postavam. Zato bi pa nad našo državo ne bilo blagoslova božjega.

Vse drugače bo, ako pridejo v zbornico v veliki večini možje verskega prepričanja. Dali bodo Bogu, kar je božjega, kralju, kar je kraljevega. Uredili bodo tudi razmerje države do Cerkve v pravem duhu. Sploh bodo vsa ustavna vprašanja tako rešili, da se bodo zakoni ujemali z vrhovnimi pravicami božjimi, ali da se jim vsaj ne bodo protivili.

Sedaj vprašam, kakšne može hočete voliti v to prevažno zbornico? Gotovo le krščanske, pametne, vestne može.

3.

Kaj pa iz teh okoliščin za vas sledi? Čujte!

1. Volilni zakon sicer ne ukazuje, da bi morali iti volit, vendar pa sami lahko spoznate, da ste dolžni iti volit. Tako zahteva od vas prava in splošna korist države, tako zahteva sv. katoliška Cerkev, tako zahteva sam Bog. Torej vest vam nalaga dolžnost, da se volitve udeležite. Ako bi izostali, bi prav gotovo ne bili brez greha. Nikar ne mislite: en glas se bo že pogrešil. Ne, morebiti je prav tvoj glas odločilen

za večino in dobro odločitev; morda bi Bogu in Cerkvi sovražna stranka zmagala ravno zato, ker je manjkalo tvojega glasu. Ti bi bil potem sokriv vseh krivičnih, Bogu zoprnih, sv. Cerkvi škodljivih zakonov v ustavi. Ali bi torej tvoja nemarnost in popustljivost ne bila greh?

2. Vi ste dolžni voliti dobre, krščanske poslance in dati svoje glasove za ono listino poslancev, ki jo sestavijo in priporoče voditelji in zaupniki naše krščanske stranke. Kakor že zdaj vidimo, so napredne stranke jako delavne. Svobodomiselne stranke bodo gotovo napele vse moči, da bi zmagale. Poslužujejo se zlasti časopisja in tiska sploh.

3. Dolžni ste v vesti, da ne kupujete in ne naročate časopisov, ki grde sv. vero, sramote vaše duhovnike, trosijo krive nauke, zraven pa morda vero hlinijo. Zakličem vam z Gospodom: »Varujte se lažnivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volkovi. Po njihovem sadu jih bošče spoznali.« (Mat. 7, 15; 16.) Nikar se ne zanašajte, da vam

taki časopisi ne bodo škodovali! K slabemu smo nagnjeni in slabo kaj radi verujemo, pa vas bodo zato slabi časopisi polagoma popolnoma osvojili. Naročajte pa in radi berite naše krščanske časopise ter iz njih zajemajte pouk tudi v časnih zadevah.

Po teh opominih vam rečem še enkrat: Udeležite se gotovo volitev in volite za poslance verne može, ki verujejo v Boga pravičnega sodnika, v Gospoda Jezusa Kristusa, našega Odrešenika, ki žive po naukih sv. vere. Volilcem in izvoljencem pa veljajo besede: »Ne bojte se ljudi, ki vam morejo samo na telesu škodovati, pač pa se bojte Boga, ki more dušo in telo pogubiti za vekomaj.« (Mat. 9, 28.)

Blagoslov vseмогоčnega Boga, Očeta in Sina in sv. Duha naj pride na vas in naj bo vedno z vami. Amen.

V Ljubljani, dne 29. septembra 1920.

† Anton Bonaventura,  
škof.

78.

## Gg. župnikom.

Zadnja leta je bilo radi vojne le malo novomašnikov. Mnogo duhovnikov pa je onemoglo in pomrlo. Nastalo je veliko pomanjkanje duhovnikov. Ker imamo letos v četrtem letu samo pet bogoslovcev, bo letos in prihodnje leto pomanjkanje še bolj občutno. V letu 1922 bo pa prenehalo, ker imamo v tretjem letu štiriinštirideset, v drugem pa petindvajset bogoslovcev.

Radi pomanjkanja jemljem že sedaj gg. kaplane iz manjših in bolj lahkih župnij, da jih namestim po večjih župnijah, v katerih je veliko več dušnopastirskega dela, posebno v mnogeštevilnih po župniji raztresenih šolah. Zato prosim, nikar se ne pritožujte, ako Vam moram na Vašo žalost duhovnega pomočnika vzeti. Tudi vernikom zadevo obrazložite. Naj se za par let potolažijo in naj potrpe.

Meni je silno žal in srce me peče, ako moram kaplana vzeti celo tam, kjer ga imajo zelo radi. In kako sem žalosten, ako pridejo verniki za gospoda prosit, pa jim ne morem ugoditi.

Prosim torej, potrpiamo vsi in molimo iz globočine srca, naj bi nam dal Gospod zadostno prav gorečih duhovnikov. Bojim se pa, da duhovnikov ne bo, ako jih bodo verniki tako zaničevali in zasramovali, kakor se sedaj po več krajih godi, ali pa naročevali in s slastjo čitali časnike, ki duhovnike grde in zaničujejo. Naj bi verniki to spoznali in tudi uvideli, da taki ljudje in časopisi žalijo Boga in izzivajo pravično kazen božjo.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1920.

† Anton Bonaventura,  
škof.

79.

## Duhovsko podporno društvo za ljubljansko škofijo.

Občni zbor se je vršil dne 9. septembra 1920. Vsled sklepa shoda dekanov z dne 8. aprila 1920 (»Škofijski List« 1920 str. 39) in v smislu predloga konference dekanov z dne 17. avgusta 1920 se je sklenilo, da ostane to društvo še nadalje kot podporno društvo za ljubljansko škofijo.

Da se poskrbi za večje dohodke društva, se je določilo: a) dvigniti članarino na letnih 40 kron, ki naj se pobira po dekanijah v dveh obrokih, namreč pri pomladni in jesenski pastoralni konferenci; b) naprosilo se bo Kat. tisk. društvo za letni prispevek; c) naprosil se bo ordi-



nariat, da smejo tudi cerkve po svoji denarni moči prispevati za društvo, morda v obliki 1 % zneska letnih dohodkov; d) naprosijo naj se naši denarni zavodi za podporne prispevke.

Poleg poverjenika v smislu pravil naj se vsled odobrenja občnega zbora voli v vsaki dekaniji še blagajnik, katerega naloga bo a) pridobivati člane; b) pobirati članarino; c) posredovati pri glavnem odboru glede prošenj za podpore.

Prošnje za podporo naj se vlagajo pri poverjeniku. Poleg njega podpiše prošnjo blagajnik in še en član v dekaniji; ti stavijo tudi predlog glede podelitve podpore.

Do podpore ima pravico, kdor je že eno leto član društva. Najvišji znesek podpore se je določil na 1000 kron. Priporoča se gg. duhovnikom,

da razmišljajo, kako bi se v kakem primernem kraju pridobila kaka hiša kot zdravišče za bolne duhovnike s stanovanjem in oskrbjo. V primeru, da bi bila taka hiša že kje na razpolago, naj se obvesti glavni odbor.

To poročilo, poslano ordinariatu, se je vzelo z odobrenjem na znanje. Popolnoma pravilno je, da so podporna društva omejena na posamezne škofije. Priporočam, da naj vsi duhovniki pristopijo društvu kot člani. O prispevkih cerkva naj se gg. duhovniki na eni dekanijskih konferenc posvetujejo in stavijo predloge ordinariatu do konca tega leta.

V Ljubljani, dne 30. septembra 1920.

† Anton Bonaventura,  
škof.

80.

## Slovstvo.

Breznik, dr. Anton. **Slovenski pravopis.** Ljubljana, 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. 12<sup>o</sup>, 104 strani. Cena: 10 kron, z drag. dokl. 12 kron.

Knjižica, ki bodi priporočena gg. duhovni-

kom radi enotnega pravopisa slovenščine, obsega naslednje odstavke:

Pravopisna pravila. O rabi velikih in malih črk. O razzlogovanju. O pisavi sestavljenih besed. O rabi naglasnih znamenj. Ločila. Kratice. Slovar.

81.

## Razne opazke.

**Poročila za škof. šematizem l. 1921.** naj se pošljejo ordinariatu zanesljivo do 30. oktobra t. l. Župni uradi, ki so poslali lani celotno besedilo v slovenskem jeziku, naj naznanijo le izpremembe, tudi osebne. Župni uradi pa, ki so lani poslali latinsko besedilo, naj sestavijo letos celotno besedilo v slovenskem jeziku.

**Naznanila osebnih prememb.** Pred nekaj leti se je uvedel red, da naznanjajo osebne izpremembe duhovnikov župni uradi. Samoposebi pa je umevno, da je službena dolžnost novodošlega duhovnika, da se čimprej predstavi dekanu okraja.

82.

## Konkurzni razpis.

Po okrožnici z dne 22. septembra 1920, št. 4819, je bila razpisana vsled promocije izpraznjena, pod patronstvom ribniške graščine sto-

ječa župnija Loški potok z rokom do 20. oktobra 1920.

83.

## Škofijska kronika.

**Imenovanje:** Stolni kanonik dr. Mihael Opek je bil imenovan za pravega konzistorialnega svetnika. — P. dr. Guido Rant, O. F. M.,

je bil imenovan za upravitelja župnije Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

**Kanonično umeščena** sta bila: Andrej Kra-

je c, župnik v Kranjski gori, na župnijo Boh. Bistrice, dne 12. avg. 1920; Jožef Verce, kaplan v Trnovem v Ljubljani, na župnijo Žabnico, dne 27. septembra 1920.

**Podeljena** je župnija Polica Jožefu Pravharju, župniku v Loškem potoku; župnija Škocijan pri Mokronogu pa Jožefu Anžiču, ekspozitu pri Sv. Joštu nad Kranjem.

**Premeščeni** so bili kaplani: Anton Anžič iz Šmartna pod Šmarno goro za stolnega vikarja v Ljubljani; Jožef Žužek iz Tržiča v Kranj; Franc Vavpetič iz Št. Vida nad Ljubljano v Tržič; Franc Lovšin iz Št. Vida pri Stični v Št. Vid nad Ljubljano; Franc Kanduč iz Cirknice za župnega upravitelja na Babno polje; Janez Pucelj iz Šmarjete v Cirknico; Vincencij Gostiša iz Šempetra pri Novem mestu v Šmarjeto; Janez Frančič iz Stopič v Šempeter pri Novem mestu; Janez Vilhar iz Sv. Križa pri Kostanjevici v Stopiče; Matej Tomazin iz Sv. Križa pri Litiji v Sv. Križ pri Kostanjevici; Martin Bukovec iz Smlednika v Sv. Križ pri Litiji; Franc Presetnik s Koroške Bele v Smlednik; Matija Jager iz Borovnice v Dob; Anton Gole iz Št. Ruperta za upravitelja kuratnega beneficija v Št. Vidu pri Stični; Anton Gornik od Sv. Petra v Ljubljani v Šmihel pri Novem mestu; Valentin Tomc iz Višnje gore k Sv. Petru v Ljubljani; Janez Pivek iz Starega trga pri Ložu v Višnjo goro; Anton Črnugelj iz Velike Doline v Stari trg pri Ložu; Karol Žužek iz Stare cerkve za župnega upravitelja na Gori pri Sodražici; Janez Hrovat iz Sostrega za ekspozita pri Sv. Joštu nad Kranjem; Martin Radoš iz Naklega v Sostro; Jožef Šimenc iz Predoselj v Naklo; Tomaž Tavčar od Sv. Jakoba v Ljubljani v

Predoslje; Ludovik Lederhas, kaplan in katehet pri uršulinkah v Škofji Loki, k Sv. Jakobu v Ljubljani; Alojzij Tome iz Radovljice za kaplana in kateheta k uršulinkam v Škofji Loki; Andrej Stare iz Kranja v Radovljico; Janez Jalen iz Stare Loke v Trnovo v Ljubljani; Franc Kovačič z Brezovice k Sv. Petru v Ljubljani; Štefan Traven iz Radeč pri Zidanem mostu na Brezovico; Leopold Govekar z Dol pri Litiji v Radeče pri Zidanem mostu; Anton Oman iz Begunj na Gorenjskem na Dobrovo; Alojzij Jerič, župni upravitelj na Sinjem vrhu pri Vinici, za kaplana v Stari trg ob Kolpi.

**Nameščeni** so bili kot kaplani: Alojzij Krisch v Stari cerkvi; novomašnik Franc Pleša v Št. Vidu pri Stični; semeniški duhovnik Janez Raztresen na Koroški Beli; novomašnik Franc Kolenec v Borovnici; novomašnik Franc Gabrejna na Studenem.

**Začasno vpokojen** je bil Leopold Černe, župni upravitelj na Babnem polju.

**Katehetski izpit** za meščanske in mestne ljudske šole so dovršili: Franc Kogoj, pomožni katehet subsidiarij v Št. Vidu nad Ljubljano, P. Medart Novak, P. Bogomir Ploj, P. Feliks Tavčar in P. Metod Valjavec, frančišk. duhovniki in pomožni katehetje v Ljubljani.

**Druge osebne vesti:** Albert Pravst, bivši kaplan v Dobu, je odšel v lavantinsko škofijo; Janez Sedej, kaplan na Dobrovi, odide v Ameriko; Franc Belec, kaplan v Starem trgu ob Kolpi, in Pavel Podbregar, kaplan v Črnomlju, sta izstopila iz dušnega pastirstva.

**Umrli sta:** Janez Čebašek, župnik v p. v Polhovem gradcu, dne 24. septembra 1920; Janez Žan, vpok. duhovnik v Ljubljani, dne 26. septembra 1920.

### *Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 1. oktobra 1920.*

**Vsebina:** 77. Vernikom za volitve. — 78. Gg. župnikom. — 79. Duhovsko podporno društvo za ljubljansko škofijo. — 80. Slovstvo. — 81. Razne opazke. — 82. Konkurzni razpis. — 83. Škofijska kronika.

Izdajatelj šk. ordinariat. — Odgovorni urednik Josip Dostal. — Tiskala Jugoslovanska tiskarna.